

Kto może zgłosić dłużnika do BIG

Dnia 14 czerwca 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530). Zastąpiła ona dotychczasową ustawę z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych. Podstawowym założeniem nowej ustawy jest usprawnienie przepływu informacji o nierzetelnych dłużnikach oraz szersza ochrona wierzyciela, szczególnie poprzez rozszerzenie katalogu podmiotów, które mogą przekazywać informacje o swoich dłużnikach do biur informacji gospodarczej (BIG) oraz otwarcie katalogu tytułów prawnych uprawniających do przekazywania tych informacji.

Kto może przekazywać informacje o swoich dłużnikach do BIG?

W chwili obecnej informacje o swoich dłużnikach do BIG mogą być przekazywane przez szeroki krąg wierzycieli. Zaliczamy do niego osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej (np. pracowników, konsumentów, uprawnionych do alimentów), osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym przysługuje wierzytelność. Ponadto z możliwości umieszczenia danych dłużnika w BIG może skorzystać także wójt, burmistrz lub prezydent miasta, gdy działa jako tzw. organ właściwy wierzyciela w rozumieniu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a więc jako organ, do którego może zwrócić się osoba uprawniona do alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku osoby zobowiązanej do ich płacenia.

Mając na uwadze przepisy wcześniejszej ustawy, zmiany w tym zakresie są znaczne. Mankamentem dotychczasowych regulacji, powszechnie zresztą krytykowany, było ograniczenie katalogu podmiotów uprawnionych do przekazywania informacji o dłużnikach do BIG oraz zamknięty, wąski katalog podmiotów mogących przekazywać informacje o dłużnikach - konsumentach.

Dokumenty potrzebne do zamieszczenia informacji o nierzetelnym dłużniku w BIG

Osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej musi posiadać przeciwko swojemu dłużnikowi tytuł wykonawczy, którym najczęściej jest prawomocny wyrok zaopatrzonej w klauzulę wykonalności. Klauzulę wykonalności nadaje sąd na wniosek wierzyciela po uprawomocnieniu się wyroku.

Przedsiębiorca natomiast nie musi dysponować tytułem wykonawczym. Wystarczy, że posiada wobec swojego kontrahenta wymagalną wierzytelność oraz spełni dodatkowe warunki, które różnią się nieznacznie w przypadku dłużników będących konsumentami i pozostałych dłużników.

Gdy dłużnikiem przedsiębiorcy jest konsument, przedsiębiorca może przekazać informacje do BIG, jeżeli zobowiązanie powstało w związku z jakimkolwiek stosunkiem prawnym łączącym wierzyciela i dłużnika. Przykładowo może być to umowa o kredyt konsumencki, umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych, umowa przewozu osób i bagażu w komunikacji miejskiej, dostarczenia energii elektrycznej, gazu, wody, odprowadzenie ścieków. Łączna kwota wymagalnych zobowiązań wobec wierzyciela musi wynosić co najmniej 200 zł. Aby zapobiec sytuacji zgłaszania do BIG dłużników, którzy nie mają dużych opóźnień w regulowaniu swoich zobowiązań, wymagany jest także upływ co najmniej 60 dni od terminu

płatności. Ponadto dodatkowym warunkiem jest wezwanie dłużnika do zapłaty zawierające ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do BIG, z podaniem firmy i adresu BIG. Wezwanie należy kierować na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika, a jeżeli nie wskazał on takiego adresu - na adres jego miejsca zamieszkania. Po bezskutecznym upływie jednego miesiąca od wysłania wezwania listem poleconym, lub doręczenia wezwania do rąk własnych, wierzyciel może przekazać do BIG informacje o nieuregulowanych zobowiązaniach dłużnika-konsumenta.

W przypadku, gdy dłużnikiem jest podmiot niebędący konsumentem, m.in. przedsiębiorca, warunki są podobne. Wierzytelność może powstać w związku z jakimkolwiek stosunkiem prawnym łączącym strony, w szczególności może być to umowa związana z wykonywaniem działalności gospodarczej. Inna jest natomiast minimalna kwota wymagalnych zobowiązań wobec wierzyciela, która musi wynieść co najmniej 500 zł a wezwanie do zapłaty w sytuacji, gdy dłużnik nie wskazał adresu do doręczeń, należy skierować na adres jego siedziby lub miejsca wykonywania działalności.

W sytuacji, gdy wierzyciel posiada tytuł wykonawczy, nowa ustawa przewiduje łatwiejszą procedurę przekazania informacji o dłużniku do BIG niż ustawa dotychczas obowiązująca. Dotyczy to zarówno osób fizycznych, które nie prowadzą działalności (dla nich posiadanie tytułu wykonawczego jest obowiązkowe), jak też pozostałych wierzycieli. Uproszczenie polega na tym, że nie mają zastosowania przepisy o kwotach minimalnych (wymagalna wierzytelność może wynosić poniżej 200 zł w przypadku dłużników-konsumentów oraz 500 zł w przypadku pozostałych dłużników), nie jest także wymagany 60-dniowy okres wymagalności. Ponadto czas, który musi upłynąć po wysłaniu wezwania do zapłaty z ostrzeżeniem o zamiarze przekazania informacji do BIG, wynosi jedynie 14 dni.

Ważną zmianą jest także zniesienie obligatoryjnego obowiązku wykreślenia danych o dłużniku w przypadku cesji wierzytelności. Nabywca wierzytelności od 14 czerwca b.r. ma prawo uaktualnienia danych o wierzycielu i dłużniku.

Należy także pamiętać, że wierzyciel, który chce umieścić informacje w BIG musi z tym biurem podpisać umowę o udostępnianie informacji gospodarczej. W tym zakresie brak jest zmian w stosunku do poprzedniej ustawy. Umieszczenie tych informacji jest odpłatne, a każdy BIG posiada swój cennik usług.

Kto ma dostęp do informacji o zobowiązaniach dłużników umieszczonych w BIG?

Przepisy dotyczące dostępu do informacji przechowywanych w BIG nie uległy zasadniczej zmianie. Zostały podtrzymane ograniczenia w dostępie do informacji o zobowiązaniach dłużników-konsumentów. Tak jak dotychczas, informacje te może otrzymać jedynie podmiot, który dysponuje odpowiednim upoważnieniem od konsumenta ważnym nie dłużej niż 30 dni od dnia jego udzielenia. Różnica w stosunku do wcześniejszej ustawy polega jedynie na tym, że dostęp taki może otrzymać każdy, kto dysponuje takim upoważnieniem, a nie jak dotychczas jedynie przedsiębiorca. Powyższe ograniczenia nie dotyczą dostępu do danych dłużników niebędących konsumentami.

Nowa ustawa dokonała ponadto rozszerzenia przedmiotu działalności biur poprzez umożliwienie przetwarzania archiwalnych informacji dotyczących dłużników niebędących konsumentami dla celów statystycznych. Ponadto stworzyła podstawę prawną do współpracy BIG z innymi podmiotami zbierającymi dane o podobnym charakterze, np. z Biurem Informacji Kredytowej. Wprowadziła także możliwość wzajemnej wymiany informacji pomiędzy polskimi biurami a biurami działającymi w innych krajach UE.

Autor: Aneta Misiąg, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy